

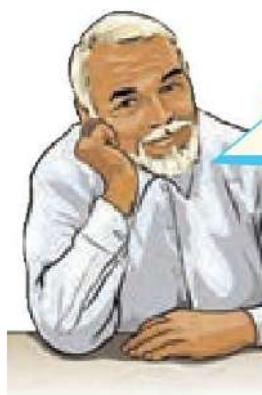
ایران و منطقه جنوب غربی آسیا

ایران در منطقه جنوب غربی آسیا که یکی از مناطق راهبردی^۱ (استراتژیک) جهان است، واقع شده است. این به چه معنا است؟

چرا جنوب غربی آسیا منطقه‌ای استراتژیک است؟

چرا این منطقه، استراتژیک است؟

۱- این منطقه در کانون اتصال سه قاره آسیا، اروپا و افریقا قرار دارد. آبراهه‌های مهمی چون تنگه‌های هرمز، بُسفر، داردانل و باب‌المندب در این منطقه قرار دارند. از طریق این آبراهه‌های مهم، دریاهای منطقه به بکدیگر می‌یویندند و به آب‌های آزاد اقیانوس‌هاراه می‌یابند. موقعیت بندرگاهی برای کشورها اهمیت زیادی دارد^۲، چون استفاده از حمل و نقل ارزان کالاها و انرژی را میسر می‌سازد.

آیامی دانید حمل و نقل دریایی، بسیار ارزان‌تر از حمل و نقل جاده‌ای تمام می‌شود؟

جابه‌جایی بارهای بسیار سنگین و حجمی، فقط با کشتی میسر است. با کامیون‌ها و تریلی‌هادر حمل و نقل جاده‌ای حداقل می‌توان باری به وزن صد تن را جابه‌جا کرد ولی به وسیله کشتی صد هزار تن بار به راحتی حمل و نقل می‌شود. ضمناً جابه‌جایی بار توسط کشتی، محدودیت‌ها و موانع حمل و نقل جاده‌ای را نیز ندارد چون در دریامی توان کیلومترها راه را بدون برخورد به مانع طی کرد.

حمل بار با کشتی، ایران

تنگه بُسفر، ترکیه

۲- این منطقه، انبار مهم منابع انرژی در جهان است. حدود دو سوم ذخایر شناخته شده نفت جهان و حدود یک سوم منابع گازی جهان در این منطقه قرار دارد که البته بخش بزرگی از آنها در منطقه خلیج فارس واقع است. کشورهای عمدۀ صادرکننده نفت، مانند: **کشورهای عمدۀ صادرکننده نفت در منطقه جنوب غربی آسیا گدامند؟** عربستان، ایران، عراق، کویت و امارات متحده عربی در این منطقه واقع هستند. بنابراین، اقتصاد و صنعت جهان به شدت به منابع انرژی در این منطقه از جهان وابسته است.

۱- مصوب فرهنگستان

۲- کشورهای غربی در مطالعات خود، منطقه جنوب غربی آسیا و شمال افریقا را «خاور میانه» و کشورهای شرق آسیا را «خاور دور» نامیده‌اند.

۳- این منطقه، کانون جهان اسلام است. مکه و مدینه که مقدس‌ترین شهرهای مسلمانان هستند، هر ساله در هنگام مراسم حج، صدها هزار نفر را در خود جای می‌دهند و اجتماع بزرگ و باشکوهی در آنها به وجود می‌آید. اجتماعات بزرگ دیگری مانند راه‌پیمایی اربعین هر ساله میلیون‌ها انسان را گرد هم جمع می‌کند.

مسجد‌الحرام، سعی صفا و مروه

کربلا، راه‌پیمایی عظیم و میلیونی اربعین امام حسین علیهم السلام

برخی کشورهای منطقه سعی می‌کنند که از طبقه سعیانهای اقتصادی (اکو) در جه سالی و بین چه کشورهای بسته شده پیمان سازمان همکاری اقتصادی (اکو) که نخست در سال ۱۳۴۱ بین ایران، پاکستان و ترکیه بسته شد و هم‌اکنون ده کشور منطقه عضو آن هستند.

چرا جنوب غربی آسیا منطقه‌ای پرتنش است؟

جنوب غربی آسیا، منطقه‌ای برکشمکش و تنش است. به جدول صفحهٔ رو به رو توجه کنید. در سی سال اخیر، جنگ‌ها و وقایع ناگواری در این منطقه رخ داده است. چرا؟

* همان‌طور که گفتیم بخش عمده‌ای از منابع انرژی مورد نیاز کشورهای صنعتی و راه‌های مهم حمل و نقل دریایی در این منطقه واقع است. به همین دلیل این منطقه مورد توجه قدرت‌های بزرگ استکباری جهان است. البته در گذشته نیز دسترسی به آب‌های خلیج فارس و اقیانوس هند، موضوعی مهم برای کشورهای قدرتمند بوده و همواره بر سر این موضوع با یکدیگر به رقابت و تلاش می‌پرداخته‌اند.

* قدرت‌های استکباری با استفاده از نفوذشان بر حکومت‌های وابسته در منطقه و ایجاد جنگ‌های نیابتی* موجب بروز تنش و بحران در منطقه می‌شوند. برخی از کشورها به شیوهٔ پادشاهی، امپریسمی و موروثی اداره می‌شوند و مردم نقش مؤثری در حکومت ندارند.

* رژیم اشغالگر قدس (اسرائیل) با حمایت آمریکا و انگلیس علاوه بر سرکوب مردم مظلوم فلسطین و اشغال سرزمین‌های همسایه به توطئه و دشمنی با مسلمانان کشورهای منطقه می‌پردازد.

* آمریکا، انگلستان و برخی کشورهای سلطه‌گر برای حفظ منافع خود در منطقه، در کشورهای وابسته، پایگاه‌های نظامی ایجاد نموده و در این پایگاه‌ها، تسلیحات نظامی مختلف انبار و نیروهای نظامی، مستقر کرده‌اند.

برخی جنگ‌های منطقه و زمان وقوع آنها در سال‌های اخیر

	در چهار دهه گذشته	حملات نظامی رژیم اشغالگر قدس (اسرائیل) به جنوب لبنان، نوار غزه و اردوگاه‌های فلسطینی‌ها
۱۳۵۸		حمله نظامی سوری شوری سابق به افغانستان و اشغال آن
۱۳۵۹		جنگ تحملی رژیم عربی عراق علیه ایران
۱۳۶۹		حمله نظامی آمریکا و انگلیس به عراق
۱۳۸۰		حمله نظامی آمریکا به افغانستان و اشغال آن
۱۳۸۲		اشغال نظامی عراق توسط آمریکا
	در دهه گذشته	جنگ‌های نیابتی علیه جبهه مقاومت و مردم سوریه و عراق

اقدار و ثبات جمهوری اسلامی ایران در میان ده‌ها پایگاه نظامی آمریکایی متوجه

پس از ترور سردار سلیمانی هنگام حضور رسمی وی در عراق توسط آمریکا و پاسخ کوبنده ایران با حمله موشکی به یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های آمریکا در منطقه (عین‌الاسد در عراق)، سرعت خروج نیروهای اشغالگر آمریکایی از منطقه افزایش یافته است.

فعالیت

به چند گروه تقسیم شوید و با همفکری به پرسش‌ها، پاسخ دهید.

۱- چرا دسترسی به دریا و آبهای آزاد اقیانوس‌ها، تا این حد برای کشورها، مهم است؟ دلیل بیاورید.

وجود منابع عظیم نفت و گاز، همیت استراتژیک و نظمی اهمیت ماهیگیری، جدب گردشگر

۲- من را بخوانید و علل کشمکش‌ها و جنگ‌های دارد منطقه اسیای جنوب غربی را به طور خلاصه، فهرست کنید.

تنوع قومی و ترازی؛ درگیری برای تنسلی بر منابع نفت و گاز، ترس از گسترش دین اسلام در مناطق دیگر و...

۳- اگر در منطقه به جای اختلافها، اتحاد و همکاری بین کشورها برقرار شود، چه پیامدهایی برای مردم منطقه دارد؟ زمینه برای پیشرفت و توسعه فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و علمی جهان اسلام فراهم خواهد شد.

جایگاه ایران در منطقه

ایران کشوری قدرتمند در جنوب غربی آسیا است و در این منطقه جایگاه خاصی دارد :

* انقلاب اسلامی ایران الگویی برای مردم کشورهای دیگر است تا علیه ظلم و استبداد داخلی و قدرت‌های بزرگ خارجی به پا خیزند و چهره‌ای متعالی از اسلام به جهانیان عرضه کنند. امروزه، جمهوری اسلامی ایران از مردم مظلوم همه کشورها به ویژه فلسطین حمایت می‌کند.

* کشور ایران از اقوام مختلف تشکیل شده است و این اقوام همواره با یکدیگر وحدت و همبستگی داشته و از کشور دفاع کرده‌اند.

* کشور ایران از نظر وسعت دو میان کشور وسیع و از نظر جمعیت نیز دو میان کشور بر جمیعت آسیای جنوب غربی است.

* کشور ایران دارای منابع مهم انرژی است و از نظر داشتن منابع نفت، مقام چهارم و منابع گاز، مقام اول را در منطقه دارد.

* ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی پیشرفت‌های زیادی در علم و فناوری داشته است.

* کشور ایران به دلیل داشتن سواحل طولانی و موقعیت بندرگاهی و دسترسی به آبهای آزاد جایگاه ممتازی در منطقه دارد.

سواحل خلیج فارس و دریای عمان از کجا آغاز و تا کجا امتداد دارد؟

* به نقشه صفحه بعد توجه کنید. سواحل ایران در خلیج فارس و دریای عمان (مکران) از اروندرود در جنوب‌غرب تا تنگه هرمز و از آنجا تا بندر گوادر (گوادر) در جنوب‌شرق امتداد دارد.

مهم ترین جزایر خلیج فارس را نام ببرید؟

در این سواحل طولانی، بنادر مهم بازرگانی و نفتی به وجود آمده‌اند که در سال **۱۳۷۸** با آنها آشنا شدید. کشور ایران در آب‌های خلیج فارس، جزیره‌های فراوانی دارد که از مهم‌ترین آنها می‌توان به خارک، کیش، قشم، لارک، لاوان، تنگ بزرگ، تنگ کوچک، ابوموسی و... اشاره کرد. این جزیره‌ها از نظر استخراج نفت، بازرگانی تجارت و نظامی اهمیت دارند. این جزایر را روی نقشه پیدا کنید و دور آنها خط بکشید. تنگه هرمنز، یک آبراهه بین‌المللی است که همه کشورها حق دارند بر طبق قوانین رفت و آمد در تنگه‌ها با کشتی از آن عبور کنند.

* دلاوران نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران همانند نیروهای زمینی و هوایی در جنگ تحملی رژیم رژیم بعضی عراق علیه ایران، با شجاعت و رشادت فراوان در آب‌های باشمنیان جنگیدند و از کشیور دفاع کردند و نگذاشتند که در رفت و آمد کشتی‌های تجاری و واردات کالا به ایران مشکلی پیش بیايد. نیروی دریایی قادر تند ایران در زمان صلح نیز، حافظ منافع کشور ایران در دریاهاست. نیروی دریایی همچنین در موقعی که برای کشتی‌ها چه در آب‌های ایران و چه در آب‌های بین‌المللی، حوادثی به وجود بیايد، به آنها کمک می‌رساند.

حضور نیروهای دریایی جمهوری اسلامی ایران در آب‌های منطقه

بازداشت نظامیان آمریکایی پس از ورود غیرقانونی به مرزهای آبی ایران،
خلیج فارس، ۱۲۹۴

زیردریایی ساخت جمهوری اسلامی ایران

ناو جنگی جماران، ساخت جمهوری اسلامی ایران

فلسطین، مهم‌ترین مسئله جهان اسلام

مسئله فلسطین چیست؟

مسئله فلسطین و ظلمی که بر مردم این کشور پس از اشغال آن توسط یهودیان صهیونیست می‌شود، تنها یک مسئله مربوط به مردم عرب و یا حتی یک مسئله صرفاً اسلامی نیست، بلکه یک مسئله بسیار با اهمیت است. دلایل اهمیت فلسطین را می‌توان در موارد زیر برشمرد:

دلایل اهمیت فلسطین برای جهان اسلام چیست؟

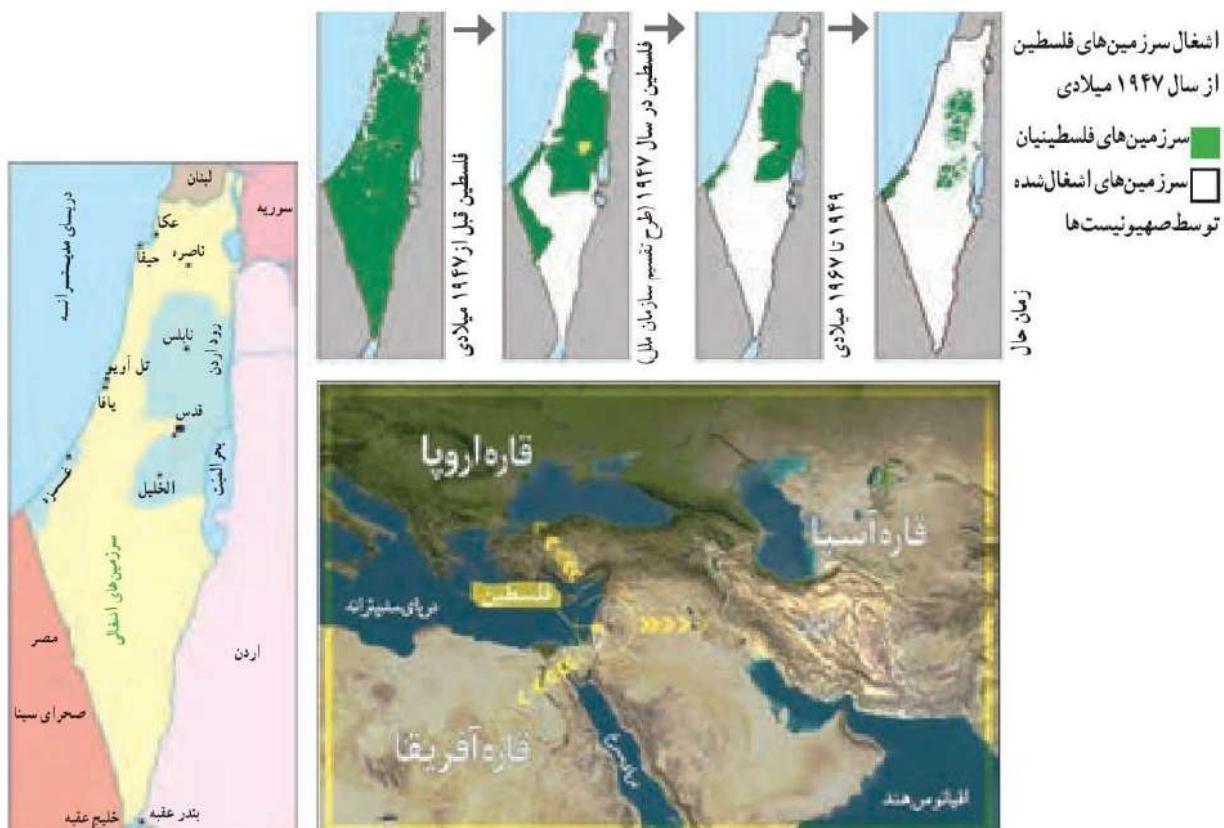
۱- این سرزمین مهد ادیان الهی و محل زندگی بسیاری از بیامبران بوده و اماکن مقدس بسیاری در آن واقع شده است. از این جهت، کانون توجه بسیاری از مردم جهان از جمله مسلمانان، مسیحیان و یهودیان است.

۲- کشور فلسطین در محل تقاطع و لولای سه قاره آسیا، افریقا و اروپا قرار دارد و راه‌های ارتباطی زمینی این سه قاره از این منطقه می‌گذرد. چنین مناطقی در جهان، از اهمیت بالایی برخوردارند.

۳- تشکیل دولت جعلی اسرائیل در قلب دنیای اسلام (فلسطین)، دارای یک هدف بلند مدت استکباری است. زیرا چرا تشکیل دولت جعلی اسرائیل در فلسطین دارای یک هدف بلند مدت استعماری است؟ ادامه حیات و فعالیت اسرائیل، آین تضمین را به صهیونیست‌ها می‌دهد که اگر زمانی دولت اسلامی مقتدری در این منطقه به وجود آمد، اسرائیل با آن مقابله کند و بتواند جلوی نفوذ آن را بگیرد.

۴- یکی از مهم‌ترین آبراه‌های جهان از این منطقه و تزدیک فلسطین عبور می‌کند و ارتباط بین غرب و شرق را فراهم می‌کند (مسیر آبی دریای مدیترانه - دریای سرخ - اقیانوس هند) روزانه کشتی‌های فراوانی در این مسیر در رفت و آمدند و کالاهای مبادله شده بین کشورها از جمله نفت را جابه‌جا می‌کنند.

علاوه بر این، تکلیف دینی و همچنین وظيفة انسانی هر فرد آزاده‌ای است که اگر دشمنان، قطعه‌ای از خاک کشوری دیگر را غصب کنند و به مردم آن کشور ظلم کنند، به باری آن مردم و مبارزه با دشمنان بستابد.

○ فلسطین، سه راهی بین آسیا و افریقا و اروپا

مسجد الاقصی و قبة الصخرة

صهیونیسم فراتر از اسرائیل

در دنیا یهودیان فراوانی وجود دارند که از صهیونیسم بیزارند. صهیونیسم یک جریان فکری - سیاسی متجاوز است که تشکیل دولت اسرائیل را هدف نهایی خود می‌داند و برای رسیدن به آن، هرگونه اقدامی انجام می‌دهند. منظور از صهیونیسم فقط دولت اشغالگر فلسطین نیست، بلکه راه اندازی و اداره دولت اسرائیل تنها بخشی از مجموعه فعالیت این گروه است. آنها در واقع سرمایه داران بزرگی هستند که در کشورهایی مانند آمریکا نفوذ فراوان دارند و تا حد زیادی بر سیاست آن کشور مسلطانند. امروزه حتی برخی سازمان های بین المللی نیز در زمینه های مالی، نظامی، تبلیغاتی و فرهنگی اسیر سیاست های توسعه طلبانه صهیونیسم اند.

قبل از انقلاب اسلامی، رژیم ظالم پهلوی حتی اجازه تفکر درباره مسئله فلسطین را نمی داد. آنها نمی گذاشتند مردم احساس کنند که مسئله فلسطین جزئی از مسئله مسلمانان و انقلاب اسلامی است و به آینده و پیشرفت ایران مرتبط است. امام خمینی برای اولین بار در تاریخ مبارزات عربی و اسلامی و فلسطینی، یک روز را به نام روز قدس و به عنوان نمادی برای مبارزه با صهیونیسم، معین کرد.

ابتکار عمل جبهه مقاومت

از زمان اشغال فلسطین توسط صهیونیست ها و با حمایت دولت های انگلیس و آمریکا، مردم فلسطین طی سالیان طولانی عليه اشغالگران مبارزه کرده اند. تاکنون، همواره دشمن متجاوز، ابتکار عمل را در دست داشته است: نخست خریدن فریبکارانه زمین های فلسطینیان، سپس مسلح شدن صهیونیست های مهاجر، بعد از آن، جنگ داخلی و اعلام تجزیه فلسطین، سپس تصرف بخش های جدیدی از آن کشور اسلامی و در نهایت تصرف بخش هایی از کشورهای مصر و سوریه و اردن العاق به آن.

اما امروز مردم مسلمان فلسطین با مقاومت خویش در مقابل دشمنان اشغالگر، ابتکار عمل را به دست گرفته اند. رژیم صهیونیستی به هیچ وجه توانایی لازم برای یک رویارویی مستمر و درازمدت را با جبهه مقاومت ندارد. بعد از جنگ ۳۳ روزه حزب الله لبنان به رهبری سید حسن نصرالله و همچنین جنگ ۲۲ روزه مردم فلسطین با رژیم اشغالگر قدس، صهیونیست ها به شدت و از جنبه های مختلف، ضربه های سنگینی را متحمل شده و

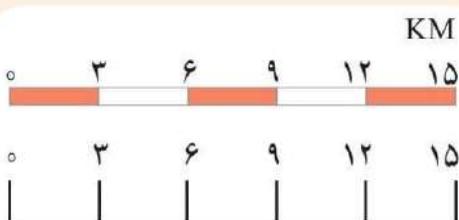
افسانه شکست ناپذیری آنها فروریخته است. تنها راه در مسیر مبارزه با اسرائیل تا محو شدن کامل آن، اتحاد مسلمانان، ادامه مقاومت و همچنین تقویت اعترافات شجاعانه و مبارزة مردمی این کشور (اتفاقاً) است.

مهارت‌های نقشه ۲

مقیاس نقشه و محاسبه مسافت‌ها

سال گذشته با مقیاس خطی آشنا شدید و بی بر دید که مقیاس نقشه به ما نشان می‌دهد که فاصله‌های روی نقشه، بر روی زمین و در عالم واقعیت چقدر است. به عبارت دیگر مسافت‌های روی نقشه، نسبت به مسافت‌های واقعی روی زمین چقدر کوچک‌تر شده‌اند. در مقیاس خطی رو به رو هر سانتی‌متر روی نقشه چند کیلومتر روی زمین است؟

أنواع مقیاس را نام ببرید؟

علاوه بر مقیاس خطی ممکن است مقیاس را با اعداد و به صورت کسری نمایش دهیم که در این صورت به آن مقیاس عددی (کسری) می‌گوییم.

در نقشه‌ها ممکن است از مقیاس خطی یا مقیاس عددی (کسری) و یا هر دو استفاده شده باشد.

برای مثال مقیاس نقشه رو به رو $\frac{1}{50000}$ است.

یعنی یک سانتی‌متر روی نقشه، برابر است با $\frac{1}{50000}$ سانتی‌متر روی زمین.

مقیاس چگونه بدست می‌باشد.

$$\text{فاصله دو نقطه بر روی نقشه} = \text{مقیاس}$$

$$\text{فاصله همان دو نقطه بر روی زمین}$$

حال اگر از روستای «الف» تا «ب» را روی نقشه اندازه بگیریم و ۳ سانتی‌متر باشد، فاصله واقعی این دو مکان را با استفاده از مقیاس کسری به صورت زیر محاسبه می‌کنیم:

$$\text{سانتی‌متر روی زمین} = \frac{3 \times 50000}{1} = 150000$$

$$\text{مترا روی زمین} = \frac{150000}{100} = 1500$$

$$x = \frac{1500}{100} = 15$$

$$\text{متر} = 1000 \text{ کیلومتر} \quad \text{سانتی‌متر} = 1 \text{ متر}$$

فعالیت

۴- کاربرگه شماره (۱۴) محاسبه مقیاس را در کلاس انجام دهید.
بر عهد دانش آموز